

Antti Heikkinen

**Ponssen perustajan
Einari Vidgrenin elämä**

WSOY

EINARI

Antti Heikkinen

EINARI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

*Omistettu kaikille savottalaisille ja
Konstalle ja Hiskille*

Kiitokset kuvamateriaalin käyttöluvista:

Iisalmen Sanomat

Hevosurheilulehti/Juhani Länsiluoto

Seppo JJ Sirkka/ Eastpress

Pertti Vidgren

Vidgrenin perhealbumi

Ponsse Oyj

© ANTTI HEIKKINEN JA WSOY 2020

ISBN 978-951-0-45285-1

PAINETTU EU:SSA

ESIPUHE

HELSINKILÄISEN KONGRESSIHOTELLIN juhlatila 2004. Einari oli juuri palkittu Ernst & Youngin *Entrepreneur of the Year* -kisan tuotantosarjan voittajana. Koko kisan oli voittanut Marimekon Kirsti Paakkanen. Vahvasti helsinkiläisittäin puhunut haastattelijä kysyi Einarilta: »Miten sä olet luonut tän Ponssen menestysstrategian?»

Palataan Einarin vastaukseen kohta.

Isällemme Einari Vidgrenille työ oli kaikki kaikessa. Se tulee selväksi tätä kirjaa lukiessa. Halusimme tuoda myös isän Esa-veljen merkityksen selkeästi esille – ei Ponssea olisi ilman veljesten yhteistä työtä. He saivat aikaan menestyvän yrityksen, mutta mikä tärkeintä, he loivat sille hengen, joka on jäänyt elämään metsäkonevirman päivittäiseen arkeen.

Tähän kirjaan halusimme historiaa Einarin lapsuudesta saakka, jotta se auttaisi hahmottamaan niitä lukemattomia oivalluksia ja sanontoja, joilla hän loi perustamansa Ponsse Oyj:n vahvuuden. Einarin työn kautta tulleilla arvoilla Ponssea johdetaan tänäkin päivänä, sen valmistamat reilut 15 000 konetta toimii 45 maan savotoilla ja sen riveissä työskentelee lähes 1 600 henkeä. Yrittäjän maailma ei ole helppo ja siksi-kin oli tärkeää saada tarinassa mukaan valon ja varjon vaihtelut. Yksin Einari ei menestystään luonut, ja sen takia kirjan

tarina on tärkeä: siinä tuodaan esille porukalla tekemisen merkitys. Kuten Einarilla oli tapana sanoa.

»Mitenkä meellä männöö.»

Einarista kuulee edelleen tarinoita. Niissä on yleensä tunnistettavissa maaseudun eläjälle ominaista rouheaa kokeuksellisuutta, huumoria ja tilannetajua. Juuri noita piirteitä halusimme saada myös tähän kirjaan. Halusimme elämänmakuisen kertomuksen pienen savolaisen maaseutupitäjän pojasta, joka raivasi tiensä Suomen yrityselämän huipulle.

Viimeiseksi jääneessä haastattelussaan Einarilta kysyttiin, mitä hän haluaisi Ponssen olevan 20 vuoden päästä.

»Yrityksen koolla ee niin väliä, mutta alan kannattavin pittää olla ja se, että ihmisillä on hyvä tulla töehin.» Siinä oli kiteytettynä Einarin perintö – tinkimätön tuloksellisuus ja vahva ihmisyyys – joka näkyy myös tämän elämäkerran kautta.

Mitä Einari sitten vastasi toimittajan strategiakysymykseen palkintogaalassa? Ei tietenkään mitään vakavaa. Einari lasautti: »Meillä rategiat tulloo niin kuin nuorena miehenä tanssilavalle mennessä, katotaan se isotissisin tyttö ja mennään hakemaan tanssiin suoraan sitä kohti...»

Haluan kiittää kirjailija Antti Heikkistä siitä, että hän loi kirjaan sen Einarin tarinan ja hengen, jota lähdettiin tavoittelemaan. Lämpimät kiitokset myös perheenjäsenille ja kaikille kirjan tekoon osallistuneille henkilöille, maailman parhaille asiakkaille ja lukuisille yhteydenottajille tämän pitkän projektin aikana. Erityiskiitos taustatiedoista ja miellyttävistä rupatteluhetkistä Erkki Tarvaiselle ja Jouko Kelpelle.

Juha Vidgren
Mäkelä, Vieremä

11.9.2020

KIRJAILIJAN SANANEN

OLEN TEHNYT matkaa Einari Vidgrenin, hänen elämäntarinansa ja suomalaisen savottalaisuuden kanssa nelisen vuotta. Se on ollut hieno reissu.

Tarinan oikean muodon hakeminen haetatti. Mukaan piti saada paitsi Einarin persoona, myös hänen mielenmaisemansa ja elinseutunsa kaikkine ihmisineen, murteineen ja tarinoineen. Vuosien saatossa tulin kirjoittaneeksi Einarista ja Ponssesta oikeastaan useammankin opuksen – ne olivat tylsätköjen tietokirjojen käsikirjoituksia, ei niissä Einari elänyt.

Tämä kirja ei ole tietokirja – en ole tietokirjailija. Olen ihminen, kirjoitin ihmisestä. Seison ratkaisuni takana. En olisi voinut Einarista muuten kirjoittaa, kuin nyt kirjoitin.

Repliikkien, tarinoiden ja tunteiden takana on kaikki se tieto, mitä olen Einarista saanut puhellessani ihmisten kanssa virallisesti tai epävirallisesti. Mitään en keksinyt omasta päästäni.

Haluan lausua syvät ja kauniit kiitokseni Einarin perheelle sekä kaikille, joiden kanssa olen saanut Einarista tarinoida. Suuresti, oikein suuresti, haluan kiittää myös Pentti Laitista saamastani materiaalista.

Kiitos myös heille, jotka lukivat käsikirjoituksen ja tarkastivat ajan, ihmisten sekä tapausten aitouden ynnä oikeellisuuden.

Ja totta kai; kiitos Einari. Olit kova jätkä.

Nilsissä koronakesänä 2020

Antti Heikkinen

1950

MÄENNYPPYLÄLLE RAKENNETTU uusi koti tuoksui tuoreelle puulle, verskille maalille. Pienikin huhuaminen synnytti tyhjissä huoneissa kumman kaiun, seitsemänvuotiaan Einarin korviin jotenkin pelottavan.

Pyöreäposkinen poika seisoi tuvan kynnyksellä kuin arpoen, saiko mennä sisään likaamaan puhtaita ja elämän nykäisemättömiä lattioita. Hän kipristeli varpaitaan, keikkui kantapäillään ja ylitti kynnyksen vasta kun pirtinpöydän penkkiä kantanut Jooseppi-isä hätisti nuoremman poikansa pois tieltään.

– Mähän eestä, isä komensi.

– Uskaltaako sinne männä sisälle? Einari kysyi ja siirtyi arasti sisäpuolelle.

– Sen tähän kait tähän seinät tehtiin, jotta ee tarviis pihamualla öitään pötkötellä ja suurustaan syyvä, Jooseppi sanoi ja painui penkkeineen poikansa ohi.

Einari seurasi isäänsä tuvan ovelle ja katsoi, kun tämä laski penkin seinävierustalle ja siirsi sitä ensin lähemmäs seinää ja sitten heti etemmäs, kuin vakauttaen pitkää istuinta lopulliselle paikalleen. Sitten Jooseppi kaivoi taskustaan tupakkavehkeet, istui penkille ja pisti savuiksi. Einari katsoi tupakkaa vetelevää isäänsä, montaa muuta kylän miestä lyhempää mutta työnteon jäntevöittämää, kuivakasvoista

miestä. Jooseppi kierrätti katsettaan penkkiä vaille kalustamattomassa huoneessa, pysäytti syyninsä välillä johonkin pitemmäksi aikaa ja siristeli silmiään sen näköisenä, ettei Einari tiennyt oliko isä tyytyväinen vai tyytymätön huomamaansa uudisrakennuksen tupahuoneen yksityiskohtaan.

– No miltee tämä sinusta näyttää? Jooseppi kysyi Einarielta kuin aikamieheltä.

– Hyvälle.

– Niin minustakkii. Parempi mejän tässä on olla mitä Rauhalassa. Suahaan olla omalla sakilla. Tullookohan sulle entistä kotia ikävä?

– Tulloo.

– Suattaahan se joskus kaiho käyvä isännii mielessä. Arveles kun minä oon asunna siellä meleki koko ikäni.

– Niinhän minäkii, Einari huomautti.

– Juu, mut sulla on tuota ikkee kuitennii vielä jokusta vuotta vähempi mitä isällä. Toisella kymmenellä olin minä, kun Täperältä Rauhalaan muutettiin. Siellä ne vasta rupes käämään huoneet ahtaiks. Alako olla penskoja ja äiti rupes meleko topakasti isälle vihjailemaan, jotta hän sitä ee meenanna koko ikkeesä anopin kanssa yhteistalloutta asua. Katoppas kun meitä ol jo... no minä vanahin, sitten Veikko, Reino ja sinun kaimas Einari-vainaja. Pertta-niminen sisko syntyhän se kansa, mut se kuol jo ihan vauvana, Jooseppi jutteli kärjestään tuhkaksi muuttuva tupakka suupielessä roikkuen.

– Mikä sen tuli? Mihin se kuoli? Einari uteli.

– Mikäpä lie tullu. Eepä niistä tuutuikästen kuolemista siihen aikaan niin lukua pietty. Vietiin haataan ja vanahemat rupes uutta tekemään. Mitä kun Pertta kuol vuonna kaheksantoista, niin seuraavana vuonna jo synty Einari.

Tasan kymmenen vuotta ol meillä veljeksillä ikäerroo. Miina ja Einohan ne kerkes sitten syntyä jo tuolle meijän paikalle. Eli meijän entiseen kottiin, suap nyt jo sannoo.

– Minkä takia minulla on sama nimi kun sillä Einarilla?

– No onhan sulla sama nimi kun ukillassii. Kalle Einarihan sinä oot ja minun isä oli Kalle. Ei näin köyhällä miehellä oo vara jokaselle penskalleen uusia nimiä antoo. Jaha. Lähetääs jatkamaan, Jooseppi sanoi ja nousi penkiltä.

Ovensuussa seissyt Einari joutui hyppäämään ehtiäkseen pois liukasliikkeisen isänsä alta. Hän kiersi Joosepin perässä ulos ja katsoi, kun isä nosti tyynenä odotelleen hevosen pihaan vetämistä kärreistä vaatteilla täytetyn pärekorin ja laski sen maahan.

– Tuus ota tämä.

Einari totteli, hän otti korin syliinsä ja najusi sen sisälle. Kantamus ei ollut painava, mutta pienen pojan sylinleveydelle iso. Jooseppi tuli perässä roikottaen olallaan rukkia ja kannatellen toisessa kädessään leipäkorvoa.

– Laske vuan siihen lattialle se. Tyhjennettään tuo kärri, niin piästään tekemään uus reissu. On se kumma, jotta mitenkä on kuitennii kertynnä tuota tavaroo vaikka tässä on oppinna ihteessä niin vähävarasena pitämään. Tätä tahtia jos elämä männöö, niin tiijä mitenkä rikas mies se sinustakkii vielä tulloo. Perintöruhtinas oikein, Jooseppi sanoi ja nauroi.

Einari nauroi mukana, vaikkei ymmärtänyt mille.

He tyhjensivät ensimmäisen muuttokuorman yhdessä ja kun he lähtivät hakemaan uutta, sai Einari istua ohjaksissa. Isä kiitteli häntä vahvaksi majanmuuttajaksi ja hyväksi hevostmieheksi.

Kehut tuntuivat pienestä pojasta enemmän kuin mukavilta, mutta kaikista somimmin Einarin sydänalaa läikäytti

isän toteamus siitä, että muutaman vuoden kuluttua hän saisi pojastaan jo kelpo kaverin savottaan.

Kun Einari nukahti illalla ensimmäistä kertaa uudessa kodissaan Mäkelässä, pyörivät hänen viimeiset unta edeltäneet ajatuksensa savotalla. Sielläkin tuoksui puu, mutta toisenlainen kuin tuoreen talon huoneissa, joissa tuntui jo tapailevasti isän tupakan haju ja joku muukin kodinoloinen, turvallisuuden tunnetta luova tuoksu.

Juuri ennen unentuloa Einari ehti ajatella, että savottamies hänestä tulisi. Ja hevosmies.

Kummassakin lajissa muita parempi. Mielellään paras.

Sitten haavemainen, yhtä aikaa etäinen ja läheinen ajatus hämärtyi pienen pojan autuaaksi uneksi.

I OSA

I

JOOSEPPI JA EINARI olivat Vidgrenejä, Jooseppi kirjoitti sukunimensä vielä herraskaisesti tuplaveellä. Ihmisten puheissa he, kuten koko sukunsa, muuttuivat Viikreeniksi. G-kirjain oli vähän liian vaikeasti sanottava heille itselleenkin, se istui savolaiseen suuhun yhtä huonosti kuin d-puustain ja Vidgrenistä ne löytyivät molemmat kuin ihan piruuttaan.

Vidgrenit asuivat Vieremän kunnan Niemisen kylässä, kutakuinkin kymmenen savun kulmakunnalla. Se oli maalaiskylä, jonka kaltaisia Suomesta löytyi 1950-luvun alkupuolella vaikka millä mitalla. Talojen isännät olivat pääsääntöisesti sodat tai ainakin sodan käyneitä miehiä ja heidän vaimonsa huivipäisiä maalaisnaisia. Kotien lapsiluvut olivat korkeita ja jos eivät olleet, ihmettelivät kanssaeläjät vähäisen pirttilviljelyn syitä. Oliko isäntä tuhkamuna, emäntä maho vai eivätkö ne olleet kiinnostuneet jatkamaan sukuaan?

Monilapsisessa perheessä mukuloiden määrä oli paitsi ylpeilyn, myös näennäisen harmittelun aihe. Kymmenlapsisen perheen vanhemmat saattoivat puhua vieraille olevinaan tuskastuneina siitä, kuinka jumalattomasti sellainen sikiöparvi ahtoi napaansa voitaleipää, pottuja ja syömistä mitä tahansa. Vähempilapsisille tuttavilleen he tulivat joskus maininneiksi ylpeyttä äänessään, että mikäs hätä teillä on katoavuoden tullessa – eihän teidän ruokapöydässänne ruuhkaa

ole, meillä kun pannaan leipä kiertämään niin eipä palaudu sen liikkeellelittäjälle edes kantapalaa.

Sellaista piruilu Niemisillä oli muutenkin, kiertelevää ja kaartelevaa. Pahasti sanottiin harvemmin suoraan ja ihmiset olivat keskenään melko hyvissä väleissä. Joskus tuli tietysti äsähdyksiä milloin mistäkin etempää katsoen joutavasta, mutta riitaväleihin ajautuneiden mielestä elintärkeästä, oikein maailmanluokan asiasta. Silloin parin ihmisen välinen tora muuttui koko kylän asiaksi, koska sillä oli oma viihdearvonsa. Ajanviete löytyi läheltä, arkielämästä. Jos media-sana olisi ollut keksitty, olisi se käsittänyt ainoastaan sanomalehdet ja radion.

Postipäivät paljastivat omalta osaltaan ihmisten puoluekantoja. Monet lukivat vasemmistolehtiä, jotkut maalaisliiton äänitorvia. Kokoomuslaisia ei Niemisillä juuri ollut. Parempaan väkeen luettiin ainoastaan opettaja ja jonkun isomman talon isäntäväki. Ärhäkimmin politiikka nosti päätään kylän ukkojen jutturingeissä, ja vapunseutuun kiihkeimmät SKDL:n kannattajat lähtivät marssimaan kylätiellä punalipun perässä. Vielä 50-luvulla kylätiellä riitti marssijoita pitkäksi jonoksi asti. Marssin väliin jättäneet, aatteiltaan keskenmälle tai oikeammalle osuvat isännät kantoivat vapputunnelmaan kortensa ajamalla toukokuun ensimmäisenä päivänä pelloilleen paskaa.

Kerran marssijoiden joukkoon liittyi lapsenhuimuudessaan myös Einarin sisko Elvi. Iida haki tyttärensä marssilta pois – ja vauhdilla.

Ennen muuta politiikka tarjosi mukavan aiheen väittelille ja suunsoitolle, vakavimmillaan eri aatteiden kannattajat pitivät keskenään mykkäkoulua tai eivät ainakaan käyneet toistensa luona kylässä.

Ristiriitojen vähäisyys saattoi johtua siitäkin, että melko monet olivat keskenään sukua. Kasvukylän ympäristö opetti Einarin tulemaan toimeen naapureiden kanssa kaikenlaisissa olosuhteissa, ja se oli pienelle pojalle arvokas, myöhemminkin hyödyksi osoittautuva oppi.

Jooseppi Vidgren ei ollut poliittisesti tulisieluinen mies. Hän ei kallistellut oikealle eikä vasemmalle, kai hän jäi keskelle eli niille sijoille, joilla seisoi 50-luvun alussa maalaisliito.

Jooseppi oli syntynyt vuonna 1906 Täperän talossa Pyöreän kylällä, Niemisten naapurissa. Hänen vanhempansa Miina ja Kalle olivat muuttaneet Niemisille vuonna 1923. Kuusi vuotta myöhemmin Jooseppi löi hynttyynsä yhteen itseään kolmea vuotta nuoremman Iida Revon kanssa ja nuorelle parille syntyi ensimmäinen lapsi, Aune-tyttö, heti papin aamenta seuranneena vuonna.

Kolmen vuoden perästä Rauhalan nuorelleparille syntyi toinen tytär Anja, kolme vuotta sen jälkeen Aimo-poika ja kolmen vuoden kuluttua eli talvisodan syytymisvuonna kolmas tytär Arja. Vuonna 1941 syntyi Elvi ja kaksi vuotta myöhemmin 1943 Kalle Einari, jonka nimestä Kalle unohtui äkkiä pois.

Hän tuli pitäneeksi Rauhalan talona, josta löytyi jälleen yksi Einari-niminen poika. Pikku-Einarin kaima, Joosepin vuonna 1919 syntynyt pikkuveli, oli saateltu Vieremän sankarihautausmaahan edellisenä syksynä.

Rauhalan Einaria muisteltiin Niemisillä mukavana poikana ja uutterana työmiehenä. Paljon puhuttiin siitäkin, että alun kolmannellakymmenennellä ollut nuorukainen oli vaistonnut kohtalonsa. Viimeisellä kotilomallaan hän oli puhunut useammallekin kotikylänsä tytölle katselevansa Niemisten maisemia viimeistä kertaa, ja lähtiessään loman

päätteeksi kotoaan Kainuunmäen rautatieasemalle hän oli pyytänyt päälle kymmenenvanhan Anjan matkaansa.

– Ajat minun pyörän sitten takasin kottiin.

Menomatkan Anja oli istunut setänsä pyöräntangolla ja asemalla Einari oli rutistanut pientä veljentytärtään hyvin lujasti.

Se jäi Anjan mieleen. Ei niillä seuduilla niinä aikoina juuri halailtu.

Kun Einarin kaatumisesta kertonut kirje sitten lokakuussa 1943 tuli, oli Miina-mummo Rauhalassa kirnuamassa voita.

– Minä tiesin tämän, Miina sai itkultaan sanottua.

Seisoessaan Rukajärven läheisellä Ontajoella kaatuneen poikansa haudalla oli Miina Vidgren saattelemassa hautaan jo neljättä vähän reilun vuosikymmenen aikana menettämänsä rakastaan. Vuonna 1931 sydänkohtaus oli tappanut hänen miehensä Kallen, Joosepin isän, heinäkuorman päälle. Miinan ja Kallen pojista Vieremän hautausmaassa lepäsivät entuudestaan Veikko ja Reino.

Veikko oli kuollut kolmekymppisenä ennen talvisodan syttymistä kesken parhaan miehuutensa, Rauhalan etukammarissa petipotilaana maanneen Reinon kohdalla edesmenoa oli pidetty korkeimman armahduksena.

Vaikeasti kehitysvammainen Reino oli ollut koko ikänsä käännettävissä ja kaikin puolin toisten hoidettavissa elävä petipotilas. Hän ei osannut oikein puhua, kipuja Reino tunsi koko elämänsä. Kunnalliskotia Vieremällä ei vielä ollut, Reinon hoitaminen oli kotiväen varassa. Kammarissa maanneelle Reinolle riitti aikaa sen verran kuin leipäkiireet antoivat periksi, mutta esimerkiksi ulkona käyttäminen jäi olemattomaksi.

Kun Einari Vidgren syntyi, kuuli hän kotiväeltään puheita kaikista neljästä lähivuosina edesmenneestä sukunsa miehestä. Muistoissa ja puheissa he elivät jokainen, sodassa kaatunut Einari kaikista voimakkaimmin. Kaatuneen setänsä kautta hän ymmärsi syntyneensä sota-aikana ja kun joku muisteli hänen kaimaansa, ymmärsi Einari sodan olevan paitsi hirvittävä asia, myös hyvin lähellä – onneksi tosin menneisyydessä, ei tulevaisuudessa.

Sen tietäen hän taipui jo pienenä poikana uskomaan siihen, että tulevassa ajassa oli väkisinkin omat etunsa.

II

TALVISODASSA JA JATKOSODASSA taistellut Jooseppi Vidgren ei puhunut sodasta. Ei sanaakaan, ei kotiväelleen ja tuskin muillekaan.

Papereista selviää sen verran, että talvisotaan Jooseppi joutui vasta vuoden 1940 tammikuun lopussa. Sinne hänet vietiin koulutuskeskuksen kautta. JR 67:n riveihin sijoitettu Jooseppi soti aluksi Summan lohkon tulihelvetissä. Kun Mannerheim-linja helmikuussa murtui, lähti Jooseppi muun joukon mukana vetäytymään ja puolustamaan Viipuria puna-armeijalta. 6. maaliskuuta hän haavoittui Tammissuolla, puolenkymmenen kilometrin päässä Viipurista. Kun talvisota päättyi maaliskuun 13. päivä, oli Jooseppi sotasairaalassa ja keväämmällä hän pääsi kotiinsa.

Jatkosota syttyi kesällä 1941 ja toiseen sotaansa Jooseppi osallistui alkukahinoista alkaen. Hänen sotapolkunsa alkoi juhannuksena Rientolan pihamaalta, aivan kuten muidenkin vieremäläisten miesten. Sieltä se jatkui Peurujoeen, Suojärven, Kenjakin ja Kontupohjan kautta Karhumäelle. Sieltä Jooseppi kirjoitti ensimmäisenä jatkosodan jouluaattona Rauhalaan kirjeen, jonka hän osoitti Miina-äidilleen.

"Parahin äiti!

Parhaimmat kiitokset ensin siitä paketista ja kortistanne, jonka sain eilen illalla suureksi ilokseni vastaan ottaa. Ette arvaa siellä, kuinka se tuntuu mukavalta kun saa semmoisen lahjan vastaanottaa, kun sekin paketti oli.

Niin nyt oli taas Jouluihin, mutta ehken minulle ja teille kansa ehken toisenlainen, kuin milloinkaan ennen, mutta kaikkihan täällä on kestävä. Täällä oli oikein hyvä juhla kun oli laitettu omasta puolesta kaikkea hyvää ja sitten sieltä tuli ne Vieremän paketit kansa parahiksi.

Sianlihaa jakoivat vähän puolesta kansa. Tänä aamuna oli ensin hyvä mehu, sitten oltiin joulukirkossa, korusissa pappi kävi pitämässä hartaushetken, tykit jyrisivät vaan ne oli meistä kaukana.

Aamiaiseksi oli talakkuna koko komppanialle, ja illalla saatiin oikein maitoon keitetty riissipuuro hedelmä sopan kansa.

Vieremältä toivat maitoa, kermaa saatiin kanssa kahvinmaidoksi, joka mies erikseen, että kyllä tänne on meitä muistettu hyvin.

Vaan kyllähän kun täältä pois päästyä minä ja moni muu mies osaa kiitoksella korvata ne teidän vaivanne.

Ehkeipä sitä ei enää tarvitse tänne laittaakaan pakettia minulle, kun sitä luultavasti tullaan pois kohtapuoleen, luultavasti siihen kun tämäkin kirje joutuu sinne perille.

Minä olen voinut täällä aika hyvin. On kait Einari kirjoittanut sinnekin, minä sain siltä kirjeen pari viikkoa sitten, sanoi olevan jo rintamalla, vaan ei vielä tappelussa silloin.

Tässä ei meillä ole mitään muuta kun maataan ja ootetaan sitä pois pääsyä niinkun hepo kesää.

Eipä nyt muta tällä kertaa kun parhainta vointia teille ja kaikille siellä.”

Rauhalaan ikävöivän miehen kotiutumishaaveet eivät olleet utopistisia. Jooseppi pääsi takaisin kotiinsa huhtikuussa 1942 ja seuraavan vuoden helmikuun 7. päivä syntyi Einari.

Kotiutumisen ja pojan syntymisen väliin ei satu aivan jettulleen yhdeksää kuukautta, mutta eipä paljon muutenkaan.

Einari Vidgren syntyi sunnuntaina. Aamun avajaisiksi Iida komensi vasta heränneen Anja-tyttärensä halon hakuun, koska pakkasilla kylmillään ollut nurkkakammari pitäisi lämmittää. Anja haki puusylyyksen, kammarin tulisijaan raapaistiin liekki.

– Määppäs nyt ja hae Päivärinteen Lyyti, Iida sanoi Anjalle.

Lyyti oli kätilö. Anja ymmärsi kyllä, mistä oli kyse. Kohta heitä olisi yksi enemmän. Anja kipaisi naapuriin Päivärinteelle, kotiutui lapsenpäästäjä mukanaan ja kohta nurkkakammarista kuului pienen vauvan itku.

Jooseppi kuuli pojan syntymästä myöhemmin. Einarin syntyessä hän ei ollut kotona, Jooseppi oli savotassa.

Kun hän työmailta kotiuduttaan näki poikansa, suhtautui Jooseppi tilanteeseen jäyhästi. Hän ei ollut perso esittelemään tunteitaan, mutta kastepäivänä asioita tarkemmin ajattelevat pystyivät lukemaan Einariksi kastetun pojan nimestä yhtä ja toista. Lapsi ei tullut kaatuneen setänsä kaimaksi sattumalta, nimen kierrätys kieli paitsi kunnianosoituksesta, myös kaipuusta ja suuresta, mutta silti sanattomasta tavasta tehdä surutyötä.

Einarin syntyessä Rauhalassa asui oman perheen lisäksi myös Isak, neuvostoliittolainen sotavanki. Vidgreneille si-

Elämäkertaromaani Einari Vidgrenistä ja maailmanmenestykseen yltäneestä suomalaisesta metsäkoneyhtiöstä

METSÄKONEYHTIÖ PONSSEN perustaja Einari Vidgren syntyi jatkosodan aikana pienviljelijän perheeseen. Hän kulki jo 14-vuotiaana metsätöissä työkaluinaan pelkät pokasaha ja kirves. Puut siirrettiin hevosilla. Vuosien mittaan Einari mietti keinoja työn tehostamiseksi. Hän ei ollut tyytyväinen saatavilla olleisiin metsätraktoreihin, koska niissä oli aina vikoja ja ne eivät palvelleet metsurin tarpeita.

Tekniikkaa pelkäämätön nuori mies perusti pian oman konepajan Vieremän kirkonkylälle Pohjois-Savoon ja alkoi kehittää siellä unelmaansa: itse valmistettua metsäkonetta.

»Immeeset kysy, että mikähän tuosta ookeen tulloo.

Vastasin jotta mualiman paras mehtäkone.»

– Einari Vidgren

	 9 789510 452851
www.wsoy.fi	99.1 ISBN 978-951-0-45285-1